

21. YY. SÜPER FARKLILIKLAR VE VATANDAŞLIK BİLİNCİ Teori ve Uygulamalar

Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL

akademisyen.com

ONLINE SİPARİŞ

AKADEMİSYEN KİTABEVI

Halk Sokak No: 5/A Sıhhiye-Yenişehir/ANKARA
Tel: 0312 431 16 33 - 0312 432 21 84

akademisyenyayinevi

akademisyenctp

AKADEMİSYEN
KİTABEVI

**21. yy.
Süper Farklılıklar ve Vatandaşlık Bilinci
Teori ve Uygulamalar**

**Editör
Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL**

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7707-46-6

Kitap Adı

21. yy. Süper Farklılıklar ve Vatandaşlık Bilinci
Teori ve Uygulamalar

Editör

Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Bisac Code

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Küreselleşme sürecinde hareketlilik ve göçün bütün dünyayı büyük bir hızla etkilemesi sonrasında, 21. Yy. başında sosyolog Vertovec, Super-Diversity (Süper farklılıklar) kavramını gündeme getirmiştir. Dünyadaki ulaşım, teknoloji ve iletişim alanında yaşanan gelişmeler büyük mesafeler arasındaki insan ve emtia transferinin daha kısa zamanda ve daha ucuz bir şekilde gerçekleştirilebilmesini sağlamış ve bunun sonucu olarak yüzlerce kültürün temsilcileri aynı mekânı paylaşma olanağına sahip olmuştur.

Dünyanın birçok bölgesinde, çok sayıda farklı kültürlerden insanların bir arada yaşamak durumunda kalmaları sonucunda sosyal-, kültürel (etnik köken, inanç gibi) farklılıkları barındıran toplumlar oluşmuştur. Süper farklılıkları barındıran kentler genellikle göç alan büyük kentlerdir. Büyük kentler farklı kültürlerin bulunduğu ve kaynaşmaya başladığı ilk yaşam alanlarıdır. Dünyada birçok kentte sonradan yerleşen göçmenlerin oranı yerli halktan daha fazla olmuş ve o kentlerin yerlisi azınlık konumuna düşmüştür.

Avrupa'da Amsterdam, Brüksel, Londra, Berlin, Paris gibi şehirler, toplumlarında barındırdıkları 150 civarında farklı kültürle Super Diversity kentleri olarak tanımlanabilecektir. Bu gibi kentler tarihin derinliklerinden bugüne kadar sürekli olarak aldıkları ulusal ve uluslararası (iç- ve dış) göç ile çok kültürlü bir topluma sahip olmuştur. Örneğin İstanbul, Türkiyenin bütün illerinden göç aldığı gibi, 72 farklı milletten dış göç almış haliyle süper – farklılıklara sahip kentler arasına girmektedir.

Süper farklılıklara sahip olan toplumların en büyük sorunları, içinde büyüdükleri farklı örf ve adetlere sahip kültürlerde kodlanmış, farklı kültürleri temsil eden göçmen bireylerin, ortak bir vatandaşlık bilincine (Citizenship) sahip olmadan, aynı mahallede, hatta aynı apartmanda/binada bir arada yaşamaları sonucu oluşan sorunlardır. Nitekim Hofstede'nin Kültürel Boyutlar kuramına göre kültürel farklılıklar, bireylerin kimlik oluşumunu farklı bir şekilde etkileyeceğinden, bu bireylerin vatandaşlık bilincini, demokrasiyi, toplumsal cinsiyeti de farklı bir şekilde algılayacağını ve toplumsal katılımının da farklı olacağını ortaya koymaktadır.

Hareketlilik ve göçle farklı kültürleri barındıran toplumların en büyük mücadelesi de yeni gelen vatandaşların demokratik sürece bir demokrat gibi katılmalarını sağlamaktır. Eğitim, sağlık, spor, sosyal çalışmalar gibi aktörler toplumda demokratik vatandaşlık bilincini geliştirmek ve sosyal inovasyonu gerçekleştirmek için çok önemlidir. Dünyanın sınır tanımayan hareketliliğinin sonucu olan süper farklılıkları içinde barındıran bir kentin yönetimi nasıl olacaktır? Milli eğitim nasıl verilecektir? Ortak paydada vatandaşlık bilinci nasıl oluşturulacaktır? Bireylerarası; farklı sosyal-kültürel-etnik yapılar arasında güven duygusu nasıl oluşturulacaktır? Kısacası demokrat, farklılıklara saygılı dünya vatandaşlığı bilinci nasıl geliştirilecektir? gibi sorulara geniş ve disiplinlerarası bir vizyonla çözüm aramak şarttır.

21. Yüzyılda Süper Farklılıklar ve Katılımcı Vatandaşlık Bilinci: Teori ve Uygulamalar adını taşıyan bu kitapla entegrasyon/uyum ve vatandaşlık bilinci ile ilgili, farklı disiplinlerden bilim insanlarının ve profesyonellerin super çeşitlilik, çok dillilik ve kültürel transfer, küreselleşmede ekonomi, turizm, çok kültürlü toplumlarda eğitim ve ebeveynlerin eğitime katkısı, dünya vatandaşlığında “dünya dili” gerekliliği (Lingua Franca), küreselleşmede kaybolan diller ve değerler, toplumsal eşitlik ve kadın istihdamı, toplumsal cinsiyet eşitliği ve spor, girişimcilik, kültürlerarası duyarlılık ile akademik başarı arasındaki ilişkiler gibi alanlarındaki teorilerini, bulgularını, deneyimlerini ya da başarılı uygulamalarını, uluslararası arenada disiplinlerarası bir bakış açısıyla size sunmaktayız.

Süper farklılıkları barındıran toplumlarda farklı “mozaik parçalarını” bir arada tutan ve onlara ancak uyum içinde birlikte olduklarında bir sanat eseri olarak değer verilmesini sağlayan şey, kültürlerarasındaki sağlıklı iletişimdir. Çünkü bu iletişim sanatı toplumun çimentosu gibidir. Hemen herkesin neyi, nasıl, ne zaman, nerede ve niçin yaptığı ve yapması gerektiğini iyi anlaması ve topluma uyum sağlaması için olmazsa olmazımızdır.

Bu kitabın amacı, dünyada önem kazanan ve fenomen olan Süper Farklılıklar konusunda, farklı disiplinlerden ve farklı bakış açılarından bir yaklaşımla bu alanla ilgili bilim dünyasına ve profesyonellere küresel gelişmelerden örnekler sunmak ve yapıcı yeni tartışmalara olanak sağlamaktır.

21. Yüzyılda Süper Farklılıklar ve Katılımcı Vatandaşlık Bilinci: Topluların Sosyal ve Kültürel Mücadeleleri kitabında katkısı olan değerli bilim insanlarına, profesyonellere katkılarından dolayı teşekkürü borç biliyorum. Ayrıca Çukurova Üniversitesi İletişim Fak. İletişim Bilimleri Bölümü Atölye öğrencilerime de redaksiyon ve diğer çalışmalarda desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL

YAZARLAR

Prof. Dr. Arvi SEPP

Vrije Universiteit Brussel- Belçika
ORCID ID: 0000 0001 5000 9300

Prof.Dr. Hüseyin Mualla YÜCEOL

Mersin Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0001-7804-1900

Prof. Dr. Kemal KAYIKÇI

Akdeniz Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0003-3330-5452

Prof. Dr. Philippe HUMBLÉ

Vrije Universiteit Brussel- Belçika
ORCID ID: 0000 0002 3426 3218

Prof. Dr. Muna Yüceol ÖZEZEN

Çukurova Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0003-1880-2143

Hilal MERTSOY

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
ORCID ID: 0000 0002 0485 3196

Prof. Dr. Kamil Ufuk BİLGİN

Ankara Hacı Bayram Veli
Üniversitesi
ORCID ID: 0000 0001 5715 5466

Prof. Dr. Jeroen AARSSSEN

CPS-Hollanda
ORCID ID: 0000 0001 7142 5127

Prof. Dr. Kemal BİRDİR

Mersin Üniversitesi Turizm
Fakültesi
ORCID ID: 0000-0003-1353-3618 &

Doç. Dr. Sevda BİRDİR

Mersin Üniversitesi Turizm
Fakültesi
ORCID ID: 0000-0002-1568-5837

Prof. Dr. Seyhan HASIRCI

Nişantaşı Üniversitesi
ORCID ID: 0000 0003 4859 0479

**Yüksek Lisans Öğrencisi Şükriye
Nur DALGAÇ**

Çukurova Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-6003-7249

Doç. Dr. Gülden TÜM

Çukurova Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0001-7790-0857

Yunus KAZAN

ORCID ID: 0000-0002-9290-2073

**Dr. Öğretim Üyesi Meryem
MİRİOĞLU AKÇAYOĞLU**

Çukurova Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-4761-4160

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1 Çeşitlilik, Çok Dillilik ve Kültürel Transfer: Teorik Yansımalar	1
<i>Prof. Dr. Arvi SEPP</i>	
BÖLÜM 2 Kültürlerarası İletişimde Ekonomik Unsurların Rolü ve Önemi.....	9
<i>Prof. Dr. Hüseyin Mualla YÜCEOL</i>	
BÖLÜM 3 Eğitim ve Küreselleşme: Ulusal ve Uluslararası Program Uygulayan Çok Kültürlü Okullarda Eğitim	31
<i>Prof. Dr. Kemal KAYIKÇI</i>	
BÖLÜM 4 Çok Çeşitlilik ve Demokrasi Philippe Van Parijs Hakkında Fikirler	59
<i>Prof. Dr. Philippe HUMBLÉ</i>	
BÖLÜM 5 Bir Dilin Ölümüyle İnsanlık Neyi Kaybeder? (Çukurova Arapçası Örneği).....	67
<i>Prof. Dr. Muna Yüceol ÖZEZEN</i>	
BÖLÜM 6 Toplumsal Eşitlik Kültürüne Etkisi Açısından Türkiye’de Kadın İstihdamı	75
<i>Hilal MERTSOY</i> <i>Prof. Dr. Kamil Ufuk BİLGİN</i>	
BÖLÜM 7 Çok Çeşitli Sınıflarda Öğretmenlerin Yetkinlikleri	105
<i>Prof. Dr. Jeroen AARSEN</i>	
BÖLÜM 8 Çok Çeşitlilik ve Turizm Arasındaki İlişki: Turizm Neden Çok Kültürlü, Çok Çeşitli Dünyada Yaşamak İçin En İyi Araç Olabilir	115
<i>Prof. Dr. Kemal BİRDİR</i> <i>Doç. Sevda SAHİLLİ BİRDİR</i>	
BÖLÜM 9 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Spor.....	131
<i>Prof. Dr. Seyhan HASIRCI</i>	
BÖLÜM 10 Girişimcilik ve Masallar Arasındaki Sinerjinin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Genç Öğrenciler Üzerindeki Etkisi	141
<i>Şükriye Nur DALGAÇ</i> <i>Doç. Dr. Gülден TÜM</i>	

BÖLÜM 11 Türk Lise Öğrencilerinin Kültürlerarası Duyarlılık ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler.....153

Yunus KAZAN

Dr. Öğr. Üye. Meryem AKÇAYOĞLU

Teşekkür

Redaksiyon

Göktuğ UĞUR

Sylvia De Rooij

Organizasyon¹:

Betül Denizhan, Binnur Çabuk, Bişeng Em, Emir Buğra Akçalı, Emre Üstünel, Eren Bodur, Fatih Çelik, Ferdi Dallaroglu, Mehmet Kaplan, Mukaddes Temel, Saadet Çelik, Serhat Yetüt, Süheyla Kaya, Yaşar Üstünel.

Ayrıca bu çalışmalara destek veren Çukurova Üniversitesi – KİM (Kültürlerarası İletişim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi) Yönetim Kurulu üyeleri

Prof. dr. Harun Arıkan, Prof. dr. Muzaffer Sümbül, Doç. Dr. İlker Özdemir, Doç. Dr. İsmail Sanberk' e teşekkür etmek isterim.

¹ Bu kitapta bölüm yazarı olan akademisyenler uluslararası bir konferansta sundukları konu özetini geliştirerek kitaptaki bölümlerini hazırlamıştır.